

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การศึกษาขบวนการทางสังคมแนวใหม่ กรณีศึกษาเครือข่ายฮักเมืองน่าน		
ชื่อผู้เขียน	นายสำรวจ ผัดผล		
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม		
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	อาจารย์ประสาน	ตั้งสิกบุตร	ประธานกรรมการ
	รองศาสตราจารย์ ดร.อนุชาติ	พวงสำลี	กรรมการ
	อาจารย์เอนก	นาคะบุตร	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ขบวนการทางสังคมแนวใหม่ กรณีศึกษาเครือข่ายฮักเมืองน่านนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการก่อเกิดและพัฒนาการของกลุ่มฮักเมืองน่าน เส้นใยที่นำไปสู่การรวมตัวกันของฮักเมืองน่าน ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ กลไกการทำงานของเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายฮักเมืองน่าน รวมทั้งศึกษาผลลัพธ์ที่เป็นทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นจากขบวนการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในจังหวัดน่าน ในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยได้เข้าไปร่วมทำกิจกรรม ประชุมกลุ่ม การสังเกต การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง พร้อมทั้งการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยเจาะจงกรณีเครือข่ายฮักเมืองน่านเป็นหน่วยในการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า การก่อเกิดของเครือข่ายกลุ่มฮักเมืองน่านเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มคนสามกลุ่มใหญ่ กลุ่มแรกคือ กลุ่มพระสงฆ์ซึ่งทำงานในส่วนของการรณรงค์เพื่อเผยแพร่จริยธรรม และเพื่อแก้ไขปัญหาล้างแ้วดล้อม กลุ่มที่สองคือ กลุ่มองค์กรชุมชนที่เผชิญหน้ากับนักธุรกิจในการแย่งชิงพื้นที่ป่าที่ได้รับสัมปทานไม่จากรัฐ รวมทั้งปัญหาจากการลักลอบตัดไม้ของเอกชนในพื้นที่ป่าของชุมชน กลุ่มที่สามคือ กลุ่มของนักพัฒนาเอกชนที่ทำหน้าที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาส ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แก่ชุมชนทั้งด้านการออมทรัพย์ ธุรกิจชุมชน เกษตรยั่งยืน ป่าชุมชน และการพัฒนาสังคม ทั้งสามกลุ่มที่กล่าวมาแล้วนั้น ต่างก็ทำงานในสายงานของตนมานานปีก่อนที่จะมาทำงานร่วมกัน แล้วเรียกตนเองว่า “กลุ่มฮักเมืองน่าน”

เมื่อรวมตัวกันได้แล้ว ก็ได้มีการเรียนรู้และจัดตั้งตนเองเป็นเครือข่ายตามเนื้อหา และมีเครือข่ายในเชิงพื้นที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนมีการเพิ่มจำนวนสมาชิกมากขึ้น ในระยะหลังได้เกิดพัฒนาการของกลุ่มที่มีความซับซ้อน และหลากหลายขึ้น เมื่อมีกลุ่มนักกฎหมาย นักวิชาการ นักวิชาการแพทย์และสาธารณสุข นักธุรกิจ กลุ่มคนเหล่านี้ได้เข้ามารวมกันทำงานเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นลักษณะการทำงานที่เรียกว่า “ พหุภาคี ” นั่นเอง

ปัจจัยที่นำไปสู่การรวมตัวกันขององค์กรทางสังคมของกลุ่มคือ การที่กลุ่มต่างๆ ได้รับความกระทบจากปัญหา และประสบความยุ่งยากในการสร้างความร่วมมือกับรัฐ อีกทั้งการทำงานโดยลำพังไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาทั้งหลายได้

ขบวนการเคลื่อนไหวของเครือข่ายกลุ่มฮักเมืองน่านแบ่งเป็นสองขบวนการหลักคือ หนึ่ง ขบวนการเคลื่อนไหวตามแนววัฒนธรรมชุมชน ที่ยึดเอาภูมิปัญญาท้องถิ่น พุทธศาสนา และพลังความรักที่มีต่อแผ่นดินถิ่นเกิดมาเป็นกำลังเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรดิน น้ำ ป่า เขา โดยมีเป้าหมายเพื่อการพึ่งตนเอง สองคือ ขบวนการเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องป่าไม้ ได้มีการเรียกร้องให้ยุติการสัมปทานป่าไม้ และเรียกร้องให้มีการจัดการแบบป่าชุมชน ในบางครั้งขบวนการเคลื่อนไหวจะเป็นเพียงแนวเดียว บางครั้งจะรวมเอาทั้งสองแนวเข้าด้วยกัน เช่น กรณีของ โครงการกอกิ่งน่าน เป็นต้น ทั้งนี้ขบวนการเคลื่อนไหวได้ใช้กลไกในการทำงานที่มีลักษณะเฉพาะตัวกล่าวคือ ได้ยึดเอาความศรัทธาที่มีต่อตัวบุคคลเชื่อมโยงมาสู่การทำงานเป็นเครือข่าย นำมาสู่การสร้างสถาบัน และในส่วนของศูนย์ประสานงานกลางนั้นได้ทำหน้าที่เป็นเลขานุการกิจเฉพาะเรื่องเท่านั้น

ทัศนะของผู้เกี่ยวข้องในการให้ความหมายและคุณค่าต่อขบวนการมีดังนี้คือ คุณค่าที่หนึ่ง เป็นการพยายามให้ความหมายของ “คุณค่าท้องถิ่น” และให้คนแสดง “ความรักต่อท้องถิ่น” ของตน วาทะกรรมของชาวบ้านจึงถูกผลิตออกมา คำว่า “ ฮักเมืองน่าน ” “ เรารักน้ำ ฟ้า ป่า เขา ” เป็นต้น คุณค่าที่สองคือ เป็นการสร้าง “ระบบคุณค่าของสัญญาลักษณะ” เพื่อให้คนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นตัวตนของท้องถิ่นนั้น โดยผ่านวัฒนธรรมที่มีอยู่ คุณค่าที่สามคือ เป็น “การสร้างระบบทุน” ของชาวบ้านขึ้นมาทั้งในรูปของทุนเงินตรา และทุนโภคทรัพย์

จากขบวนการของเครือข่ายกลุ่มฮักเมืองน่านตั้งแต่แรกเริ่มถึงปัจจุบัน ทำให้มีองค์กรเครือข่ายทั้งหมด 293 องค์กร ดังนี้คือ 1) เครือข่ายอนุรักษ์ป่าชุมชน 2) เครือข่ายอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ 3) เครือข่ายเกษตรยั่งยืน 4) เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์และธุรกิจชุมชน 5) เครือข่ายพระสงฆ์ 6) เครือข่ายเยาวชน 7) เครือข่ายประชาคม ส่งผลให้กลุ่มฮักเมืองน่านต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทมาเป็นเพียงพี่เลี้ยงหรือแม่ข่ายในบางกิจกรรมเท่านั้น

Thesis Title	Study of New Social Movement A Case Study of Hag Muang Nan Network	
Author	Mr.Samruay Phadphon	
M.A.	Man and Environment Management	
Thesis Examining Committee	Lecturer. Prasarn Tansikabuth	Chairman
	Assoc. Prof. Dr. Anuchart Pongsamlee	Member
	Lecturer Anak Nakabutre	Member

ABSTRACT

This is a study of Study of New Social Movement A Case Study of Haq Muang Nan Network. The aims are to study the established of Hag Muang Nan, to study its development, to study of the factors of network building up and mechanism in new social movement and to study the opinions of stakeholders provided description of movement and the value of their movement. The qualitative methods; participation, focus group discussion, observation, semi - structure interviews and documentary reviews were used in collecting data. Haq Muang Nan Network was the unit of study and analysis.

The study found that three different groups formed the origin of Haq Muang Nan. The first group was monks' group; this group has worked on ethic and environment campaign in order to solve those problems. The second group was people organization that confronted with business group because of logging conflicting besides; they coped with illegal logging in community forest from private sector. The third group was development workers' group, they supported and mobilized maginalities through learning process concerning these aspects: saving group, community business

sustainable agriculture, community forest and social development. These three groups have worked in their own interests and areas for several years before they grouped together and later were called "Hag Muang Nan Group". Moreover, similar content networks have linked to each other's and people set up well in more area and networks. Beside this, each network has more members. Then, the development of Hag Muang Nan Group has been more complicated and diversified. Many groups of people were joined in this movement such as lawyer's group, academicians, medicine group, public health group, businessmen and etc., so that the work of Hag Maung Nan Group were called " muti sectors ". The factors which affected these three groups to join together are some difficulties of coordinating with government sector and all of them realized that to work separately could not solve complicated problems.

New social movement of Hag Muang Nan Network divided into two major trends of movement. First, it was in community culture trend; local wisdom, Buddhism and brotherhood and mother-earth love have merged people to maintain their natural resources (soil, water, forests or mountain) in order to be self-sufficient. Second was for environment conservation trend, especially for forests. People called for to stop logging in their forest and called for their rights to manage community forest. Sometimes new social movement would be one trend but sometimes two trend were mixed to move such as Kok Ing Nan Project. However, These movements through personal respected linkage to each other's and finally to work as a networking. In the other hand, personal inter- relationship could link people to create institutions whereas, the coordination center worked on secretariat work.

The opinions of stakeholders provided description of movement and the value of its movements pointed out that the first value was concerning the means of "local value" and showed how people express their feeling of love to their mother-earth. Local people produced discourse; for example "love Nan" , "we love water sky, forest and mountain". The second value was "creating symbol system" through local culture to indicate that local people have shared that public issue, too. The third value was "creating local people capital system" both in currency and consume capitals.

The results of the movements of Hag Muang Nan Group, from the beginning until now compounds with 293 sub- organizations, are as follows: 1)Community Forest Networks. 2) Fish Sanctuary Networks. 3) Sustainable Agriculture Networks. 4) Saving groups and community business networks. 5) Monks' group. 6) Youth Networks. 7) Civic Networks. As a result, Hag Muang Nan Foundation had to change some of their roles to be the trainer or to be only the center of networking in some activities.